

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOLISIA VIRTAKSIA ULKOMAILLA

Norjan sosialidemokraattisen puolueen sosialoimis-ehdotus

Asiaa selostaa Tukholman "Politiikassa" B. Schultz seuraavalla tavalla: Norjan työväenpuolue ja ammattilinen maajärjestö asettivat 10 p:n kesäkuuta 12 jäsenistä kokoonpanun sosialoimis-komitean. Maakongressissa 1919 oli Alfred Madsen selittänyt sosialoimis-ehdotuksen suuntaviivat mikä ehdotus päätettiin jättää mainitulle sosialoimis-komitealle lähempää valmistelua varten. Voidakseen perinpohjaisesti syventyä kaikkiin epämääräisiin teoreettisiin ja käytännöllisiin kysymyksiin, jotka esiintyvät sosialoimis-ehdotuksen yhteydessä, arveli komitea tarpeelliseksi ensiksikin selvittää pari tuotantolamän konkreettista alaa, joihin näiden sosialoiminen on pakottavan tarpeellinen ja helpoin toteuttaa. Tähän nähden antoi komitea Haarvaard Langsethille tehtäväksi valmistaa selostusehdotus puuteollisuudesta metsänhoidosta ja puuteollisuudesta sekä tutkia näiden kahden toiminta-alan sosialoimisen mahdollisuuksia. Sverre Sivertsenin valmistetun ehdotuksen kalastus- ja säilyketeollisuuden sosialoimiseksi ja vihdoin sai Arvid Hansen tehtäväksi selostaa

sosialoimis-kysymyksen suhdetta sisä- ja ulkomaihin nähden. Tulokset asiantuntijain tutkimuksista ovat julkaistut kirjainmuodossa ja levitetty ympäri maata.

Tässä tulee käsiteltäväksi selostuksen ensi osa: Sosialoimisen ja yritysneuvostot. Komitea on koettanut selvittää miten pitkälle työväenluokan saavutukset voivat ulottua nykyisen yhteiskunnan puutteita ja ehdottaa työläisille toimenpanemaana taloudellisen neuvostojärjestelmän, jonka ensimmäisiä tehtäviä on oleva hankkia työväenluokalle mahdollisuutta arvoikkaaseen tuotantojärjestelmän tutustumiseen ja asettaisesti irroitettua kapitalin nykyisen yhteiskunnan tuotannon kiinnittävää otetta.

Komitea määrittelee: "Että yritysneuvostoja on järjestettävä eri työmailla sekä piirineuvostoja piirejä varten, teollisuusharrastusneuvostoineen eri teollisuusryhmiä varten. Nämä muodostavat taas yhtäläiseen järjestöineen kauppa, kalastusta, merenkulkua, metsänhoitoa ja maanviljelystä varten taloudellisen maaneuvoston (maata varten kokonaisuudessaan). Piirineuvostoja ja maaneuvostot kokoonpannaan kulutusharrastusten ja tieteellisten harrastusten edustajista demokratissa".

Sitten kun taloudellinen yritys on valmistunut on ajankohtaan katsottava tuloksiksi varsinaista sosialoimista varten: kaikenlaisen yksityiskohtaisen etukäteen lakkauttamisen eri tuotantoharain alalla. Yksityisten paikallisten toimintain alalle panit sosialoiminen tulee vain yllätoiminta talolta herättämään vääryyden tunnetta ja välttämään tätä pidetään välttämättömänä yleinen omaisuuden takavarikoiminen. Kaikki summat ja arvot yllä määrätyn rajan takavarikoi yhteiskunta. Rajotuksen kapitalistista kuluttajain riistämistä vaaditaan, että taloudelliset elimet, jotka säännöstelevät kapitalistista järjestystä, nimittäin pankkitoiminta, raaka-aineen saanti, voimalahteet ja tuotteiden vaihto heti siirtyvät yhteiskunnalle. Täten voidaan välillisesti rajottaa kapitalistista riistoa.

Pääehtona sosialoimisen toteuttamiseksi vaativat olosuhteet, että se tapahtuu suunnitelmallisesti. Komitean tutkimukset päättyvät tulokseen, että määrätty vuorojärjestys vahvistetaan sosialoimiseksi tulevia tuotannon haaroja varten. Pankki- ja vakuutuslaitokset ovat heti sosialoittavat, sillä siten päästään valta-asemaan elinkeinoelämän nähden. Suurkaupan tukkukaupan tulee järjestyksessä seurata pankkiliikkeen jalesta. Raaka-aineen saanti on ilmiö, johon nähden päästään valta-asemaan suurkaupan sosialoimisella. — Voimalahteet ovat erinomaisen suuresta merkityksestä ja niiden valtuus on suurimmasta merkityksestä sosialoimisen edistämiseksi. Löytyy vesivoimalaitoksia, jotka varustavat kokonaisille kaupungeille ja piireille voimaa ja nämä ovat heti sosialoittavat. — Liikennevälineet, rautatiet ja autokulkutiet, meriliikenne ja ilmailuliikenne — posti, lentäminen ja puhelinlaitokset ovat järjestyksessä seuraava ryhmä. — Metsänkätö on heti sosialoittava ja sen yhteydessä se teollisuus, joka jalostaa puuta, s. o. paperi-, selluloosa- ja puumassa-teollisuus, sahalaiteet ja muut puuteollisuus sikäli kun se sosialoimista varten on kypsä. — Kalastuselinkeino on vapautettava kapitalismin ikeestä. Lähinnä seuraa säilyketeollisuuden sosialoiminen.

Muuhun teollisuuteen nähden ovat ne ryhmät ensin sosialoittavat, jotka ovat puhtaasti monopoliryhmiä tai läheisessä yhteydessä raaka-ainetuotannon kanssa maassa. Seuraavia aloja, jotka ensikädessä ovat sosialoittavat, mainittakoon: myllyteollisuus, kutomoteollisuus, nahka- ja kenkäteollisuus sekä sähköteknillinen teollisuus. Asunnot ovat sosialoittava, rakennusteollisuuden yhteydessä.

Jos seurataan täten johdonmukaisesti vuorojärjestystä on tulos koko kapitalistisen yhteiskuntajärjestyksen rikkirepiminen. Elinkeinoelämän järjestämiseen nähden määrätään että sosialoittajien yritysten hallintoa ei saa alistaa valtion hallinnon alle, vaan tulee niitä hallita erityiset hallitusjärjestöt. Sosialoittava yritysjohtajat erityiset yritysneuvostot, kokoonpannut yritysvaltuutusta ja työmiehen sekä toimihenkilöiden edustajista. Piirineuvostoja järjestetään luonnollisesti rajotettuja piirejä varten, joiden alueella eri yritysten on yhteistoimittava. Piirineuvostolle kuuluu elinkeinoelämää koskevan kontrollin huomattava osa. Teollisuusharrastusneuvostot koko maata varten järjestetään jokaista eri elinkeinoelämää varten. Teollisuusharrastusneuvostot, maanviljelys, metsänhoito ja muut elinkeinohaarat saavat kukin teollisuusharrastusneuvoston, joka kontrolloeraa ja johtaa koko teollisuusharrastusneuvoston, huolehtii raaka-aineden oston ja tuotteiden jakamisesta.

Maaneuvosto on korkein koko maan elinkeinoelämän johtaja. Se muodostaa koko maan varten jonkinlaisen "elinkeinoelämän parlamentin". Jokaisen teollisuusharrastusneuvoston alalla on järjestettävä tutkimus- ja koeasemien toimintain tieteellistä ja käytännöllistä kehittämistä varten.

Komitea lopettaa mietintönsä voimakkaalla kehoituksella työläisille muodostamaan yritysneuvostoja ja piirineuvostoja tarkemmin määriteltyn "väliaikaisen sääntöjen" mukaisesti.

II. Neuvostojärjestelmä. (Komitean mietinnön toinen osa.)

Asian selostaa E. Schultz Tukholman "Politiikassa" seuraavalla tavalla: Komitean tehtävä ei ole ollut esittää täydellinen, erikoiskohdittain valmistettu ehdotus sosialistisen ylimenoajakajon esitelmästä: neuvostojärjestelmästä. Tarkotus on ollut päästä selvilleen niistä suuntaviivoista, joita on noudatettava mahdollisen vallankumouksellisen ylimenoajakajon kauden kestäessä. Tämä osa ehdotusta on epäilemättä mielenkiintoisin se kun esitetään puhtaasti esittämään yleiskatsauksen sellaisen miesten kuifi Lassalle ja Vandervelden sosialiteoreettisista tutkimuksista.

Helpottaaksemme lukijollemme tämän komitean mietinnön esittämistä tahdomme me lyhyesti tehdä selkoa työväenliikkeen keskustelussa vallitsevista suuntaviivoista. Viimeisten vuosien tapahtumat ovat johdonmukaisesti tapaneet taatteen "valtio-socialismista", voidaan nyt seivästi huomata toisen taatteen esiintyminen: ei valtion vaan kansan on otettava tuotanto käsiinsä. Kaikki suunnat tunnustavat perusmuodon: Piirineuvostot (joita Tanskan sosialidemokratian sosialoimis-ehdotuksessa kutsutaan kontrollivaltioiksi), mutta niinpian kun puhe koskee perustusjärjestöjen jatkuvaa kehitystä, silloin rikkoutuu yksimielisyys.

Anarkistinen syndikalismi hylkää taloudellisen uudistuksen valtiolliset johtopäätökset, se hylkää keskitetyn valtiollisen yleisasetuksen, mikä jotenkin selvästi esiin käy sen etevimmän edustajan Albert Jensenin hyökkäyksestä Neuvosto-Venäjä vastaan.

Oikeistososialistit, etenkin saksalaiset, jotka seisovat porvarillisen demokratian pohjalla, ovat valmiit tunnustamaan yritysneuvostot ja toivoivat niitä "ankkuroiduksi demokratiseen asetukseen". He eivät halua uutta ylläkirjennusta, uutta taloudellista perustusta varten, vaan haluavat jatkaa valtiollisen demokratian suuntaviivoja.

Vasemmistososialistit määrittelevät periaatteellisesti: Taloudellisen uudistajien, joka varaa työläisille kokonaan tai osaksi taloudellisen vallan, täytyy

heti pukeutua uuteen valtiolliseen päälyskuoreen, asetustuotoon, joka ilmenee heijastuksena voimassa olevasta taloudellisesta voimasuhteesta.

Jos ylempänä sanotun pidämme mielessämme, niin voidaan heti käsittää minkätähden norjalaisessa komiteassa on voitu antaa yksimielinen lausunto taloudellisesta demokratiasta ja siihen kuuluvista elimistä — yritysneuvostoista — ja syy siihen että on jatkauttu enemmistöön ja vähemmistöön heti kun tuli kysymykseen valtiollinen ylläkirjennus.

Komitean vasemmistolais-socialisteihin kuuluva enemmistö määrittelee: "Voimasuhteet yhteiskunnassa ovat varmasti jatkuvan muutoksen alaiset. Ellei kirjoitettua asetusta tai muita lakeja muuteta samassa suhteessa, koituu enemmän tai vähemmän vakaita valtiollisia taisteluja, jotka voivat kehittyä vallankumouksiin. Nämä taistelut alkavat kun aikaisemmin heikompi luokka on tullut kaikkia muita yhteensä voimakkaammaksi ja käyttää voimaansa sanalliseen uuden asetukseen, joka on sopusoinnussa uuden todellisten voimasuhteiden kanssa". Sellainen tilanne alkaa loogisesti sitten, että työläiset asteittain vastustavat voimaansa joko ammatillisella tai osuustoiminnalla la voimallisuudella. Kun hetki on tullut esiintyvä tarve uudesta asetuksesta — mutta minkälaisesta?

Enemmistö vastaa huomauttamalla Neuvostojärjestelmästä. Porvarillinen demokratia on tulos porvarien ja alhaisaateliston yhäisäatelistosta sekä vapppäissädystä saavuttamasta voitosta ja tämä demokratia on pukeutunut sosialidemokratiseen periaatteeseen: Vapaakipailu. Tämä periaate on aikain kuluessa saanut kuolinikunsa kapitalin kehityksen seurauksesta. Tuotantoa ei enää edistetä, vaan sen sijaan estetään. Porvarillinen demokratia on muuttunut fraaseiksi, vaikkakin kapitalismin diktatuurille eikä sen hallitusmuoto kykene muuttamaan kapitalistista yhteiskuntaa sosialistiseksi läinsäädännön avulla. Sosialistisen yhteiskunnan toteuttaminen vaatii todellista sosialistista ymmärrystä sekä työväenluokan tahtoa ja se vaatii elimiä, jotka kykenevät toteuttamaan tämän työväenluokan tahdon käytännössä.

Vallankumouksellisella siirtymisajalla täytyy työväenluokalla olla selvää, että sen mahdollisesti täytyy suojella ja vahvistaa vallankumouksen saavutuksia sellaisilla keinoilla, joita tilanne vaatii: diktatuuri. Enemmistö määrittelee kuitenkin, ettei tähän ajankäyttöön sellaisena sisälly mitään aatteellista, vaan on hätäkeino toimenpite, jonka käyttö on lyhennettävä mahdollisimman lyhyellä ajankäytöllä kestäväksi. Periaatteellisesti määrätään kuitenkin, että sosialismin toteuttamisen edellytykset ovat kansainväliset toimenpiteet, sillä pieni maa ei voi yksin esittää sosialisen vallankumouksen ehtoja. Sentähden: ylös kansainvälinen ja toimintakykyiseen kokoomukseen!

Komitean vähemmistön lausunto on vain enemmistön lausunnon arvostelua ja vastustaa tarmokkaasti ajatusta köyhälistön diktatuurista. Kuitenkin arvellaan että voi löytyä tilanteita jolloin porvaristo tahtoo vastustaa sosialismin toteuttamista ja että sentähden olosuhteet pakottavat turvautumaan diktatuuriin — mutta tästä ei seuraa, että diktatuuri edeltäpäin on asetettava (väliaikaisesti) päämääräksi, joksikin, jota edeltäpäin voidaan määritellä, koska näet "jokainen vallankumous" kirjoittaa omat lakinsa".

Mitä tulee taloudelliseen demokratiaan — yritysneuvostojärjestelmän harjoittamiseen — niin määritellään seuraavaa mikä läheisesti liittyy saksalaisten ja tanskalaisen oikeistososialistien käsityskantaan. "Taloudellinen demokratia jommoisena se esiintyy yritysneuvostojärjestelmästä, muodostaa valtiollisen (porvarillisen) demokratian luonnollisen liitteen".

Vähemmistömietintö päättyy kehoitukseen luopua Kolmannesta Internationalesta. Maaliittohallinnon lausunto on täydellinen enemmistön lausunnon hyväksymisen ja on lähemmäs muodostettu "vähemmistön kielteisen lausunnon" vasta-arvosteluksi". Siinä sanotaan: "Jos asetetaan sille kannalle, että kapitalistiluokan nyt vallitsevat tuotantovälineet ovat sosialoittavat ja edelleen että tuotanto on yritysneuvostojen johdettava — ja tähän kaikkeen nähden on vähemmistö yksimielinen — silloin ei voi samalla kiinnittää valtiollista hallitusmuotoa, jotka ovat syntyneet kapitalistisella ajalla ja vastaavat kapitalistisia olosuhteita. Tämä on yhtä mahdotonta kuin oli ylläpitää yksinvaltaa sittenkun taloudellinen valta konetekniikan ja kaupan kehityksen kautta on luisunut aatelisilta porvariluokalle".

Kauhuun nähden diktatuuria vastaan sanotaan: Sosialistinen työväenluokka ei milloinkaan tule käyttämään väkivaltaa muuten kuin estämään väkivallan käyttöä vihollisten puolelta. Sentähden on vääriä käsitys kun sosialoimis-komitean vähemmistö luulee, että diktatuuri ("kaikki valta työväenluokalle") ehdottomasti edellyttää väkivallan käyttöä. Myöskin tässä suhteessa voidaan viitata Venäjään, jossa työväenluokan taistellen lakkaamatta saavuttavat isompaa valtaa diktatuurin avulla ja jossa terrori on poistettu yksinkertisesti sen vuoksi, että työväenluokan viholliset ovat luopuneet terroristisista keinoista.

Maailton hallinto katsoo velvollisuudekseen esittää maaliiton kongressille, joka pidetään heinäkuun alkuun, seuraavan päätöksen tekemisen: "Maakongressi hyväksyy sosialoimis-komitean enemmistön kannan neuvostojärjestelmään nähden sekä kannattaa muutoksen komitean lausuntoa yritysneuvostoista ja sosialoimisesta".

Sellaisena esiintyvä tällä hetkellä Norjan työväenpuolueen sisäinen tilanne: iso enemmistö, joka seisoo vasemmistososialistisen vallankumouksellisen demokratian kannalla. Ilahuttavaa ja odottamatonta on se, että Norjassa löytyvät erimielisyydet eivät varsinaisesti ole vihamielisiä eri suuntien välillä. Asiallisesti se jukka tyneesti ja täydellisesti julkisessa valaistuksessa keskustellaan eri käsityskantoista.

Kun edelläoleva jo oli kirjoitettu saapui Kristianiasta tieto, että edellä selostettu puoluehallinnon enemmistön ehdotus puolueen suhtautumisesta valtiolliseen neuvostojärjestelmään hyväksyttiin Norjan sosialidemokratian hallintuuna 285 äänellä 32 vasta-

Internaationalekysymykseen nähden päätti puoluekokous kaikilla äänillä 7 vastaan pysyä edelleen Kolmannessa Internationalessa.

Harvinaisen mielenkiintoinen kirja-uutuu!

LEON TROTSKYN "Venäjän työväen vallankumouksen historia"

on nyt ilmestynyt kustannusliikkeemme kustannuksella.

Trotsky selostaa tässä kirjassaan Venäjän työväen vallankumouksen valmistuskautta, miten työväen vallankumous suoritettiin ja mitkä tekijät siihen vaikuttivat ja lopuksi luodaan katsaus vallankumouksen jälkeiseen tilanteeseen aina Brest-Litovskin pakorauhahan saakka.

Kirja selittää meille useita tärkeitä puolia Venäjän työväenliikkeen niistä puolista, joista tietomme täällä ovat olleet puutteellisia. Se samalla luo eteemme selvän kuvan siitä valtavasta, suurista ponnistuksista kysyvistä työstä, joka on ollut ja on edelleen Venäjän työväenluokan suorittavana.

Pelkkä katsaus kirjan eri lukujen otsikkoihin jo osottaa sen olevan mitä monipuolisimman. Kirja on jaettu seuraaviin lukuihin:

- Keekiluokan sivistyneistön asema vallankumouksessa. Taistelu bolshevikeja vastaan.
- Hyökkäysretki kesäkuun 18:sta päivänä. Heinäkuun päivät.
- Heinäkuun päivät seuranneet tapahtumat. Riitaisuudet neuvostoissa. Demokratinen konferenssi. Valtataistelun välttämättömyys. Pietarin varusväkeä koskeva ristiriita. Demokratinen neuvosto ja "esiparlamenti". Sosialivallankumoukselliset ja menshevikit. Eroaminen esi-parlamentista. Ääni rintamalta. "Pietarin neuvosto-päivä". Vallankumouksen alkaminen. Ratkaiseva päivä. Uuden hallituksen ensimmäiset päivät. Lokakuun 29 päivän kadettikapina. Kerenskyin eriyminen Pietaria kohden. Kerenskyin yrityksen epäonnistuminen. Sisäisiä ristiriitoja. Perustuslakikonventionin kohtalo. Kansanvalta ja köyhälistön diktatuurin periaatteet. Rauhaneuvelletut. Ulkomaa-asioden Kansankomisarion puhe. Toinen sota ja rauhan allekirjoittaminen. Lopuksi.

Mielenkiinnolla lukee kirjan. Trotskyhan onkin tunnettu lennokkaaksi kirjoittajaksi.

Kaikkien suomalaisten työläisten olisi hankittava tämä Trotskyin kirja ensiltänsä. Vaikka se sisältää lähes puolta sataa sivua, niin sen hinta on vain 50c. Paines on otettu tavallista suurempi saadaksemme hinnnan halvaksi ja menekin sitä suuremmaksi. Myykää painos loppuun heti.

TOVERI

Box 99 Astoria, Ore.

HALUTAAN TIETOJA

Haluan tietää missä nykyään olekelee HILMA HOLM. Kotiin Merikarvialta, Turun läänistä. Jos hän ei itse huomaa niin pyydän että joku hänen tuttavistaan ilmoittaisi hänestä osoitteella: HILDA LINDROS, Box 221, Reliance, Wyo.

Aputoimittajan paikka avoinna Toverissa

Aputoimittajan paikka ilmoitetaan avoimeksi Toverin toimituksessa. Vaatimuksena on täydellinen suomen- ja englanninkielinen taito sekä sosialistipuolueen jäsenyys. Toimeen on astuttava heti kutsun saatua. Hakemukset paljakaatumuksineen on lähetettävä ennen heinäkuun 31 päivää osoitteella:

TOVERIN JOHTOKUNTA

Box 99, Astoria, Ore.

ILMOITUS!

Jos lähettätte meille \$1.00, niin lähettämme teille lääkkeen, joka varmaan parantaa reumatismia, kolohtuksen luisua ja lihaksissa. Tämä on erään kuuluisan newyorkilaisen lääkäriin keksimä, nimeltä Dr. D. P. Ordway. Hän takaa sen täydellisesti. Rahanne takaisin jos ei se tee tehtävänsä. Tilataan osoitteella:

North West Agency
P. O. Box 571, Raymond, Wash.

H. SLIKERMAN ASIANAJAJA JA LAKIMIES Pacific Bldg. Room 909 San Francisco, Calif.

SUOMALAISILLE hyvin tunnettu VALOKUVAAJA H. T. Motoyoshi

palattuaan ulkomailta valmistaa parhaita valokuvia
2009 1/2 Fillmore St.
SAN FRANCISCO, CAL.

Puhelin: Kearny 2114 CALIFORNIAN SUOMALAINEN LAKIMIES ONNI A. WUOLLE, Attorney and Counselor at Law 582 Market Street, 609—610 Hobart Bldg. San Francisco, Cal.

MUOTILIIKE. — Erikoisala naisten hatut. Varastossa on uusia naisten hattuja, tilaamalla tehdään ja vanhoja uusitaan. — Liiketunnit: 12—9 j. p. p. SAN FRANCISCO, MRS. ELVI SALA CALIFORNIA 240 Noe St. (16 & Market st.) — Puhelin: Market 6630

HOTEL MINNESOTA 761 Howard St. Bet. 3rd and 4th Sts. Puhelin: Douglas 5641. J. HILL, omistaja.

SUOMALAINEN PALLOHUONE Tupakkaa ja pehmeitä juomia. 748 Howard St. SAN FRANCISCO, CAL.

Kuvatauluja Myydään ja Kehystetään TOVERISSA

Uudet Syys- ja Talvinäytteemme ovat valmistuneet

JA ASIAMIEHILLE LÄHETETTY. PARHAITA TAYSIVILLAISIA KANKAITA. KOHTUULLISET HINNAT. TYÖ, SOPIVAISUUS JA AISTIKKUUS PUHUVAT PUOLESTAAN. VOITTE LUOTAMUKSELLA ANTAA TILAUKSENNE ASIAMIEHILLEMME.

Uusia kykeneviä ja rehelliä asiamiehiä halutaan.

HYVÄT EHDOT. LÄHEMPIÄ TIETOJA SAATTE KIRJOITAMALLA LIIKKEESEEMME.

SORSEN BROS. & CO. 443 So. Dearborn Str. Suite 330. Chicago, Ill. (Vanhin ja luotetuin suomalainen räätälinliike Yhdysvalloissa.)